

HOKEJ 1966. Že nekaj mesecev nazaj ne mine dan, ko naši časopisi — dnevniki, tedniki, štirinajstdnevnik (pa tudi RTV), ne bi poročali o bližnjem velikem zgodovinskem dogodku, ko bo bela Ljubljana gostiteljica svetovnega prvenstva v hokeju. In res moramo ugotoviti, da se je naše ljubljeno mesto z vso resnostjo pripravilo na mednarodno hokejsko srečanje. Čeprav nihče ni nikogar vprašal, kako in s čim naj se pripravimo, da bo modernim športnim gladiatorjem čim lepše v našem junaškem mestu, pa je vendarle res — Ljubljana je pripravljena. Namesto da bi vložili štiri ali pet milijard starih dinarjev za bolnišnico ali pa kakšen znanstveni prosvetni ali kulturni objekt, smo zgradili *Športno halo Tivoli*. Resda že zdaj ne vemo, kaj z njo početi, kaj prirejati v njeni notranjosti in odkod dobiti denar za vzdrževanje. Toda zdaj halo imamo in z njo smo temeljito uničili tivolski park. Zaradi vrlih hokejskih športnikov bomo uvozili iz tujine najbolj izbrane pijače, sire in sadje. Kaj naši bolniki in otroci, le da bo športnik imel vse in vsega, zakaj njegovo dragoceno življenje ne sme poznati pomanjkanja. Ne zaradi varnosti v prometu, pač pa zaradi hokeja bomo postavili cel gozd semaforjev, kruh bomo pekli štirikrat ali petkrat na dan, gostilne in restavracije bodo odprte noč in dan in tudi prte morajo gostinci oprati, trgovine morajo biti založene v dneh hokejskega prvenstva z vsemi vrstami blaga in Ljubljčanji se bodo morali smehljati (skoraj tako prefrigano kot Kitajci) od ranega jutra do poznega večera tujim tekmovalcem. Skratka — Ljubljana in njeni vrli hokejski upravljavci so postavili v našem mestu kolosalno Potjomkinovo vas, po kateri se bo sprehajalo nekaj osamljenih športnikov, ki bodo s palicami preizkušali trdoto svojih butic, moč državnih barv in trdnost družbenih sistemov, v imenu katerih bodo tekmovali in se bojevali.

Seveda nihče ne trdi, da je šport nekoristen in nepotreben. Bog nas varuj takih pogrešnih misli. Ljubljčanji bodo med hokejskim prvenstvom nekaj dni lahko občutili in uživali vse blagoslove urejene družbe in bogato založenega trga. To pa je tudi nekaj, če ni celo vse... Kajti če bi imeli v Ljubljani vsakih deset dni eno ali drugo svetovno prvenstvo, bi zdaj bili vsaj v materialnem pogledu verjetno že v prvi fazi komunizma, kar pa se pameti tiče, po tej pa tako nihče prav nič ne vpraša.

sed

ČE ŽE GOVORIMO O KRANJSKEM GLEDALIŠČU... Nadvse pohvalno je, da je slovenska javnost pokazala polno stopnjo prizadetosti ob začetku nove sezone v kranjskem gledališču. Po svoje zanimivo pa je zlasti to, da so se vse izrečene in zapisane besede strnile v enotno obsodbo nove repertoarne politike tega gledališča. Obe navedeni dejstvi najbrž nista naključni. Ker pa gre za pomembno kulturno institucijo tega mesteca, je prav, da zadevo nekoliko osvetlimo.

Gledališka kultura ima v Kranju dolgo in krepko tradicijo, razumljivo na nivoju visokega amaterizma; to se je v prvih povojnih letih še bolj razmahnilo in končno prerاسlo v polpoklicno gledališče, ki je bilo za Kranj nedvomno idealna oblika. Najbrž je že nekoliko pozabljeno, v kakšnih okoliščinah in kako je bilo to gledališče likvidirano, še manj pa je omenjenim komentatorjem znano, kaj se je v kratkem desetletju te likvidacije dogajalo s kranjsko gledališko publiko. Improvizirani amaterski oder (s »profesionalnim« direktorjem)

so demonstrativno zapustili vsi številni in rutinirani domači igralci, zato so dvorane ob vse revnejših uprizoritvah ostajale prazne. Samo občasna gostovanja SNG in MG iz Ljubljane ter SNG iz Trsta pred polnimi dvoranami so dokazovala, da je v Kranju za pravo gledališko umetnost še vedno dovolj zanimanja. Toda publika je bila spričo dejstev potisnjena v pasivo in se je kasneje zatekla k televiziji. Razkroj in likvidacija kranjske gledališke publike je največja moralna škoda, ki jo je povzročila katera koli že birokracija, ob poskusu restavracije pa je treba s tem momentom v celoti računati, kajti lahko je bilo likvidirati, teže bo oživljati.

Kranjski kulturniki so že dlje iskali možnosti za realno rešitev. Mnenj, načrtov in predlogov je bilo precej, končno je debata obstala pred dilemo: samostojno domače gledališče ali kooperacija z ljubljanskim uvozom. Prav gotovo Kranjčani želijo postaviti gledališče na svoje noge, ker ima to globlji smisel in širšo perspektivo v celotni kranjski kulturi — uvoz je uvoz z vsemi pozitivnimi in negativnimi atributi — zunanji svetovalci pa so seveda priporočali kooperacijo z MGL, čeprav verjetno ne iz kakšnih karitativnih razlogov. Mislim, da ni bistveno, kako stvari trenutno stoji, saj to ne pove nič dokončnega. Tisti, ki bi problem radi rešili kar za zeleno mizo, najbrž izsiljujejo administrativno rešitev. Kaj ne bi bilo bolj prav, da se kranjsko gledališče organsko dvigne s svojega dna in si v domačem ambientu poišče ustrezno mesto? Sicer pa v teh neprijetnih časih iskati kakšnih velikih rešitev je prejkone iluzorno. Česar niso zmogli razplesti v preteklem desetletju kranjski kulturni polpolitiki, tega ne bodo v vsej naglici sedanja, v izhodiščih in ciljih tako različna stališča.

Gledaliških komentatorjev niso razburile te splošne razprave, razburila jih je uprizoritev Govekarjevega Desetega brata, razburil najbrž po svoje famozni uspeh, s kakršnim se je ponašal Govekar že pred kakimi šestdesetimi leti. Ta uprizoritev jim je bila zadosten dokaz za trditev, kako nizko je padel dramaturški koncept kranjskega odra, seveda ob ugotovitvi, da so zavrgli čudoviti repertoar MGL. Res je, da način, s katerim so Kranjčani poskusili oživeti svojo mrtvo gledališko hišo, ni vsestransko spodbuden, je pa realen v tej zagatni situaciji. Verjetno pa omenjeni uspeh inkriminirane uprizoritve prinaša s seboj vsaj še eno, nekaj pozornosti vredno dejstvo: pri sestavljanju osnovnega koncepta vodstvo tega gledališča ne bo smelo prezreti publike, ki je domala dvajsetkrat napolnila dvorano. To pa seveda ne pomeni, da pri tem lahko zanemari zahtevnejši del obiskovalcev, ki si nedvomno želijo predstav, kakor jih daje naše osrednje gledališče (prav te dni napovedujejo gostovanje z dramo Kdo se boji Virginije Woolf).

Ob teh kranjskih gledaliških besedovanjih in odrskih poskusih niti ne vem, zakaj tako splošen napad zaradi Govekarja. Kaj niso tudi vsa druga, celo vsa poklicna gledališča segla po bolj ali manj cenениh sredstvih, da bi se rešila potopa? Čemu torej očitki, ko vendar vemo, koliko je ura?

-fp-